ที่ ปน ๐๐๒๓.๓/ว ๑๒๓๖

ถึง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอทุกอำเภอ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี
เทศบาลเมืองปัตตานี และเทศบาลเมืองตะลุบัน

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่าได้เข้าร่วมประชุมวิชาการการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทราบปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “เรียนรู้ สู่อาชีพ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี” จึงได้สรุปสาระสำคัญบางประเด็นคำปาฐกถาพิเศษดังกล่าว

เพื่อเป็นเผยแพร่สรุปสาระสำคัญคำปาฐกถาพิเศษ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ หัวข้อ “เรียนรู้ สู่อาชีพ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี” เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอประชาสัมพันธ์ให้ท้องถิ่นอำเภอทราบ และแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันรายละเอียดปรากฏตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๕/ว ๓๖๔๔ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๒ และสามารถดาวน์โหลดได้จากเว็บไซต์สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี www.pattanilocal.go.th หัวข้อ “หนังสือราชการ”

จึงเรียนมาเพื่อทราบ สำหรับสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบด้วย

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี
กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น
โทร. ๐๗๓-๓๓๖๐๔๔, ๐๗๓-๓๔๙๕๑๙ ต่อ ๑๐๙
โทรสาร ๐๗๓-๓๓๖๕๘๑

Print ขอ ๙.๑๑ น.

☐ ผ.บห.
☐ กง.บอ.
☑ กง.สส.
☐ กง.กม.
☐ กง.กง.

รับที่ 8419
วันที่ 17 ก.ย. 2562
เวลา 9.46น.

ที่ มท ๐๘๑๖.๕/ว ๓๖๔๔

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๑๑ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง สรุปสาระสำคัญบางประเด็น คำปาฐกถาพิเศษ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ หัวข้อ "เรียนรู้ สู่อาชีพ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี"

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปสาระสำคัญบางประเด็น คำปาฐกถาพิเศษฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เข้าร่วมการประชุมวิชาการการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพคเมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ "เรียนรู้ สู่อาชีพ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี"

ในการนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงขอส่งสรุปสาระสำคัญบางประเด็น คำปาฐกถาพิเศษ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ หัวข้อ "เรียนรู้ สู่อาชีพ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี" มาเพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและบุคลากรในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายทวี เสริมภักดีกุล)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ ต่อ ๔๐๓ โทรสาร ต่อ ๔๐๓
ผู้ประสานงาน นางประพาพร แก่นจันทร์ โทร. ๐๖๑ ๕๒๑ ๕๘๘๕

สรุปสาระสำคัญบางประเด็น
คำปาฐกถาพิเศษ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ
สยามบรมราชกุมารี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ หัวข้อ "เรียนรู้ สู่อาชีพ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี"
วันเสาร์ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี
****

คุณภาพชีวิตที่ดี หมายความถึงการมีปัจจัยสี่ที่ดีพอสมควรแล้ว และมีเพิ่มขึ้นคือความเป็นอยู่สุขสบายเป็นที่น่าพอใจ แต่การจะได้คุณภาพชีวิตที่ดีต้องสามารถหาเลี้ยงชีพได้ คือการมีอาชีพ และการจะมีอาชีพต้องเรียนรู้ ฝึกฝน จากครอบครัวจากพ่อ แม่ หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษาจากครู และถ้าไม่มีความรู้ก็ต้องฝึกฝนต้องเรียนรู้ ในสมัยก่อน คำขวัญของนายกรัฐมนตรีในตอนนั้นคือ ท่านจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้กล่าวไว้ว่า "งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข" หมายถึง อยากจะได้ความสุข อยากจะได้สิ่งที่ต้องการ หรืออยากจะได้เงินที่จะมาบันดาลได้ ไม่ใช่ว่าไปคดโกงเขา ไม่ได้ไปลักทรัพย์เขามา แต่ต้องทำงานเพื่อที่จะได้เงิน หรือสิ่งที่เราต้องการนั้นตอบแทน

สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ท่านมีการจัดการศึกษาช่วงแรกเรื่องปฏิรูปการปกครอง คือการเร่งให้คนมีความรู้ตั้งแต่เด็กเล็กๆ อ่านออก เขียนได้ ทำเลขเป็น จนกระทั่งมีความรู้ถึงชั้นประถม มัธยม และอุดมศึกษา สมัยนี้เป็นการอาชีวศึกษาวิชาชีพ เช่น โรงเรียนกสิกรรม แต่ก่อนกสิกรรมมีชั้นต้น ป. ๑ – ป. ๔ คือ เย็บปักถักร้อย หรือทำกับข้าว วิชาชีพตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๙๔ มีความชัดเจนจะแยกเป็นพุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษาหรือหัตถศึกษา จริยศึกษาฝึกอบรมให้ถือประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน แต่พื้นฐานคือซื่อสัตย์ ซื่อตรง ต้องมีศีลธรรม อันดีงาม ส่วนพุทธิศึกษาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ พลศึกษาคือ การทำกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ หรือหัตถศึกษาให้มีความขยันหมั่นเพียรการปฏิบัติงานรู้จักใช้มือปฏิบัติงานเพื่อเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพต่อไป เช่น ยุวเกษตร ๔ ก คือ ความรู้วิชาการ ความรู้การฝึกสมองให้สมองคิดหาเหตุผลได้ หาความรู้ได้ การสร้างสรรค์พวกนี้ เรียกว่า ฝึกสมองหรือศีรษะ หรือว่าจริยศึกษาคือจิตใจ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบหรือความเอื้ออาทร มีจิตอาสา ส่วนพลศึกษาคือ การฝึกกายออกกำลังกายให้ถูกต้อง หรือเพื่อความสนุกเล่นกีฬา ส่วนหัตถศึกษา ฝึกหัดเรื่องการใช้ฝีมือเรียกว่าฝีมือ อย่างฝีมือแรงงานหรือการทำงาน และการฝึกฝีมือมีส่วนโดยตรงกับสมอง ต้องใช้สมองกับมือที่สัมพันธ์กันให้ได้ สมัยรัชกาลที่ ๙ ทรงเห็นว่าความรู้มาจากการทำงานจริง ๆ ใช้มือประดิษฐ์สิ่งของ หรือช่วยสมองในการสั่งงาน ความสัมพันธ์ระหว่างสมองกับมือจะดี คือมีทักษะแล้วยังสร้างทัศนคติที่ดี ต่อมาเห็นคุณค่าการทำงานไม่รังเกียจว่าเป็นงานหนัก งานเบา งานใช้ความคิดหรือไม่ใช้ความคิดก็ไม่ดูถูก ก็หาเลี้ยงชีพได้ ไม่ว่าจะเป็นช่างไม้ เย็บผ้า ฝึกทำกับข้าว ไฟฟ้าช่างกลก็สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน ความรู้วิชาชีพ มีความจำเป็นทุกยุคทุกสมัย วิชาชีพเป็นพื้นฐานสำคัญของการประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้ แต่ในบางกลุ่มคนทั่วไปให้ความสำคัญและความสนใจในการเรียนด้านนี้น้อย ปัจจุบันขาดแคลนฝีมือแรงงาน ก็พยายามเรียนเรื่องการฝีมือควบคู่กับความรู้ทางด้านวุฒิที่ศึกษานั้น จะทำให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วมเป็นอย่างมาก บางประเทศเรื่องการศึกษาเสริมวิชาทางด้านอาชีวศึกษาให้ระหว่างเรียน

โรงเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร พยายามพัฒนาเด็กและเยาวชน ในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เริ่มลองทำตั้งแต่ ๒๕๒๒ เรื่องคนอดมื้อกินมื้อ คือพยายามให้นักเรียนลงทุนทำเกษตรด้วยตนเอง นักเรียนอยู่ในครอบครัวเกษตร ไม่ได้เรียนเกษตรกรรม ไม่ได้เรียนวิชาการเกษตรสมัยใหม่ ก็จะมีกรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ เพื่อแนะนำให้ทำอาชีพต่อไปได้ เช่น

/กรมส่งเสริม...

กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมบัญชีสหกรณ์ ส่งเสริมความรู้ทำวิชาชีพที่เป็นอาชีพอิสระ ทำด้วยตัวเองได้ นอกจากจะเรียนเฉพาะนักเรียนแล้ว ถ่ายทอดต่อในชุมชนและในครอบครัวของตัวเอง เป้าหมายในการพัฒนาจะทำในโรงเรียนให้เป็นแหล่งการศึกษาของชุมชน เช่น สถานีเลี้ยงปลาดุก สถานีเลี้ยงไก่ สถานีการปลูกผัก และสถานีการสอนแตงโม เป็นต้น ชาวบ้านมาเรียน หรือว่าการขยายผลให้มาเรียนในชุมชน เช่น โรงเรียนฟักไข่ได้ ฟักไข่เป็นลูกไก่ได้ก็ทำมาแล้วก็แจก มีเมล็ดพันธุ์ก็เอาไปแจกราษฎร

เป้าประสงค์หนึ่งที่ทางกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพสี่ภาค คัดเลือกศิษย์เก่ามาประจำอยู่ที่ศูนย์เป็นหลักสูตรระยะสั้นให้เรียนประจำประมาณปีหนึ่ง หลักสูตรค่อนข้างจะเข้มข้น วิชาการเกษตร พืชผัก ขยายพันธุ์ไม้ ประมง สัตว์ปีก ช่างต่าง ๆ ช่างซ่อม ช่างไฟฟ้า ช่างกล ช่างเชื่อม เปิดโอกาสให้เรียนต่อสายสามัญ ตามโครงการศึกษานอกโรงเรียนด้วยอีกรูปแบบหนึ่ง คืออาจารย์จากกรมอาชีวศึกษาขึ้นชื่อในขณะนั้น เริ่มต้นโดยวิทยาลัยเกษตร ต่อมาก็วิทยาลัยเทคนิค ไปช่วยอบรม ฝึกวิชาชีพแก่ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และคนในชุมชนที่สนใจ ร่วมทั้งนักเรียน มุ่งเน้นประโยชน์ คือ

๑. การประกอบวิชาชีพเป็นหลักสูตรระยะสั้น คือให้ครูเรียนด้วยเพื่อจะได้ทบทวน

๒. การประดิษฐ์ แปรรูป ถนอมอาหาร ทำอาหาร ตัดเย็บเสื้อผ้า ตัดผม ประดิษฐ์ต่อไฟฟ้า แก้เครื่องยนต์ ทำอิฐบล็อก

การทำร้านธงฟ้า เอาสินค้าของนักเรียนและชาวบ้านมาขายตั้งแต่ ๒๕๔๔ ปัจจุบันมี ๒๑ สาขา นักเรียนเริ่มฝึกหัดให้มีการค้าขายออนไลน์ในส่วนที่มีสัญญาณคอมพิวเตอร์มาถึง ซึ่งหากเทียบปัจจุบันการสอนนักเรียนในโรงเรียนให้ฝึกหัดทักษะที่เป็นพื้นฐานตั้งแต่เด็กเล็ก ระดับอนุบาล เรียกว่า อนุบาลหัตถกรรมมุ่งเน้นนักเรียนใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ใช้ฝีมือทำงานละเอียด ๆ ได้ แล้วก็ฝึกนิสัยความอดทน สมาธิ ความตั้งใจ ความชื่นชอบในศิลปะ เป็นผู้ที่ก่อให้เกิดความสร้างสรรค์หรือว่าการใช้ความคิดที่ได้พยายามเช่น หัดวาดภาพ ระบายสี หรือว่าการฟ้อนรำ การเล่นดนตรี ตอนนี้นอกจากศิลปะ วาดเขียน ปั้น แล้วอยากให้เรียนดนตรี มีดนตรีพื้นเมือง ดนตรีไทย และดนตรีสากล เท่าที่จะหาเครื่องมือมาให้ได้ เมื่อนักเรียนโตขึ้นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา พัฒนาให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดี มีผลต่อการทำงาน บางคนก็อาจจะเก่งเพราะว่าได้ช่วยผู้ปกครอง บิดา มาดา ในการทำและฝึกหัดทำ เช่น เรื่องของการทำบัญชี นักเรียนมาที่โรงเรียนสอนเรื่องสหกรณ์ จนกระทั่งได้ครูบัญชีอาสาสมัคร อายุ ๙ -๑๐ ขวบ ที่อาสาสมัครสอนคนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ในชุมชนในโรงเรียนที่ตนเรียน และเป็นกิจกรรมหนึ่งในชั่วโมงเรียน

งานอาชีพวิชาการเกษตร เกษตรสอนทุกระดับ ให้นักเรียนทำการเกษตรอย่างยั่งยืน สิ่งที่ต้องศึกษาควบคู่กันไปคือเรื่องของการทำลายสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เพราะปัจจุบันนี้บางที่เหมือนกับการทำการเกษตรกับการอนุรักษ์ทรัพยากรเป็นเรื่องที่ขัดกัน แต่ที่จริงแล้วก็ไม่ขัดกัน คือต้องพยายามรู้ว่าตรงไหนกินได้ ตรงไหนที่ใช้ทรัพยากรได้อย่างประหยัดหรือไม่ก็ทำลายให้น้อยที่สุด เช่น "สร้างป่า สร้างรายได้" เป็นต้น นำวัสดุที่เหลือใช้กลับมาใช้อีก เช่น เศษผักผลไม้ก็เอามาทำปุ๋ย หรือว่าเป็นอาหารสัตว์ หรือทำอาหารกับศัตรูพืช การใช้โอ่งอ่าง ปี๊บ กระทะเก่า ๆ มาทำเป็นกระถางต้นไม้เรื่องขยะต้องเป็นเรื่องที่ต้องสอนควบคู่กับเรื่องอาชีพ ปัจจุบันนี้ไม่ใช่เฉพาะประเทศไทย ประเทศต่าง ๆ เรื่องขยะเป็นเรื่องที่ทำให้ชีวิตวิกฤตทั้งโลก วิชาการเกษตรนี้ก็เป็นสิ่งจำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่เล็ก ๆ เพราะว่าพื้นฐานของไทยคือการเกษตรกรรม ก็ถือว่าเป็นอาชีพหลักของประเทศไทย ถ้าขาดการสนใจก็จะมีปัญหาได้เพราะว่าอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ใช้ทรัพยากรมาก ใช้พื้นที่ ใช้น้ำ ราคาแพง แต่รายได้ที่เกิดจากการเกษตรกรรมนั้นน้อย หลายคนก็มีนโยบายว่า

/จะลดหรือ...

จะลดหรือย้ายคนจากภาคเกษตรกรไปอยู่ภาคอื่น

ปัจจุบันทั่วโลกพูดกันว่า เกษตรเพื่อความมั่นคง ทั่วประเทศมีปัญหาต่าง ๆ ที่ไม่สามารถจะหาของรับประทานจากภายนอกได้ การที่มีของรับประทานเองนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็น ต่างประเทศถือว่าเรื่องนี้เป็นความมั่นคงทางด้านอาหาร ความมั่นคง ความยั่งยืน ที่จะต้องมีไว้เองอย่างน้อยเป็นเหมือนกับธนาคารพืชพันธุ์มีเอาไว้ แต่ปัจจุบันนี้ก็จะมีปัญหามาก แม้กระทั่งเรื่องสารเคมีตกค้างเข้าไปในห่วงโซ่อาหารเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต้องระวังให้ดี

การถนอมอาหาร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน อย่างน้อยมีหลักสูตรที่จะต้องมีเนื้อหาเอาวัตถุดิบมาแปรรูปมีกระบวนการทำไม่ให้เน่าเสีย การเกษตรที่ถูกต้อง ไม่มีสารพิษออกมาหรือว่าทำอย่างถูกวิธีทำกันเป็นทีม ที่เรียกว่า กระบวนการสอนให้ทุกคนทำแปรรูปและถนอมอาหาร ทำแปลงเกษตร การประดิษฐ์การประกอบอาหาร การตัดเย็บเสื้อผ้า การปักผ้า การตัดเย็บเสื้อผ้า มีร้านธงฟ้า มีคนมาเที่ยวตามหมู่บ้านการทำอาหาร ทำของที่ระลึก เป็นรายได้ ศิลปหัตถกรรมส่วนใหญ่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอน บางที่มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน นักเรียนก็มาหัดทำฝึกศิลปวัฒนธรรมที่ดีงามของชุมชนและรักษาศิลปวัฒนธรรม ถ่ายทอดให้แก่เด็กรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง เช่น การปักผ้าหายาก คนที่ทอผ้าเป็นผู้ฝึกหัดให้ มีผู้มีความรู้รุ่นคุณย่า คุณยายสอน ต่อมาก็มีอาจารย์มหาวิทยาลัยมาช่วยออกแบบใช้วัสดุต่าง ๆ มาเพิ่มมูลค่า เป็นการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรม การก่อสร้างงานช่างกล งานซ่อมเครื่องมือไฟฟ้า เครื่องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในครัวเรือนก็ทำเองได้

การเลี้ยงปลาสวยงาม เอกสารทางวิชาการของหน่วยงานต่างประเทศเขาบอกว่า ลุ่มแม่น้ำโขงที่มีคนจนมากไม่ใช่เฉพาะประเทศไทย และกลัวอาหารโปรตีนไม่พอ พยายามเร่งเลี้ยงปลา สมัยรัชกาลที่ ๙ พยายามเร่งจากปลาหมอ เป็นปลานิล เป็นที่แพร่หลายกันทั่วประเทศ และในต่างประเทศ ทดลองที่โรงเรียนต่าง ๆ ในโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอนเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลาสวยงาม ปลาช่อน เพื่อประกอบอาชีพที่สุจริต มีรายได้ ตอนนี้ก็มีคนทำปลาสวยงามประกอบอาชีพสุจริตเป็นธุรกิจ โรงเรียนเหล่านี้ตั้งชมรมปลาสวยงาม ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ ๔ – ๖ มัธยมศึกษา ๑ – ๓ มีความรู้เรื่องปลา ตู้ปลา ความสะอาด การให้อาหาร การคัดเลือกปลา กรมประมงช่วยเหลือให้ความรู้และวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องมี บ่อปลา ปั๊มน้ำ ปั๊มลม เด็กมีความรู้และทักษะ เช่น เลี้ยงปลา หางนกยูง เลี้ยงปลากัดเป็น บางคนก็จัดเป็นปลา ที่ระลึกสร้างรายได้ระหว่างเรียน โรงเรียนได้เป็นแหล่งเรียนรู้ การเพาะพันธุ์ปลาสวยงาม จนกระทั่งนักเรียนถ่ายทอดความรู้ให้กับคนที่มาเยี่ยมชมได้ นักเรียนมีความรับผิดชอบจิตใจอ่อนโยน เอื้ออาทรต่อสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ

การจัดสวนถาดเป็นงานอาชีพและเหมาะสมกับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นโรงเรียนในเมืองไม่ต้องใช้พื้นที่เยอะ นักเรียนได้ฝึกออกแบบ ฝึกความคิดสร้างสรรค์ ฝึกสมาธิ ฝึกความอดทน

การฝึกอาชีพ กับการทำธุรกิจควบคู่กับการสอนจริยธรรม เมื่อมีผลิตภัณฑ์ก็ค้าขาย โรงเรียนตั้งร้านค้าสหกรณ์ นักเรียนฝึกทำธุรกิจค้าขาย ในเรื่องสหกรณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ ๙ ว่าการทำงานมีคนเดียว ฝ่ายเดียวไม่สามารถที่จะมีทุนมีแรงงานได้ ไม่มีความสามารถ ไม่มีความรู้ ความคิดที่จะทำงานใหญ่ได้ รวมกันถึงจะดี ซื้อของรวมกันซื้อจะถูก ซื้อเหมาโหลจะถูกกว่า ซึ่งเริ่มในโรงเรียนถิ่นทุรกันดารในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ จนทุกวันนี้ ฝึกฝนเด็กใกล้ชิดกับระบบ พอโตขึ้นก็เข้ากลุ่มสมาชิกสหกรณ์ของหมู่บ้านของจังหวัด ต่อไปก็จะเป็นคนที่มีประสิทธิภาพเพราะว่ามีเทคนิคต่าง ๆ ต้องทำในเรื่องซื้อวัตถุดิบ สินค้าการผลิต สินค้าอุปโภค สินค้าบริโภค ประหยัดและทำได้ดีกว่า สำหรับการทำงานด้านเกษตร ก็เอาสินค้าเกษตรเหล่านี้

/ขายเข้าร้าน...

ขายเข้าร้านค้าสหกรณ์ เด็กได้รู้จักทำบัญชี รู้จักโต้แย้งกันว่าจะพัฒนาสหกรณ์อย่างไร เป็นการฝึกประชาธิปไตย ซึ่งนักเรียนได้ทำบัญชีมาแล้ว

การทำงานเพื่อพัฒนากลุ่มชุมชนก็ถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น เวลานี้นอกจากกลุ่มสหกรณ์การเกษตร มีกลุ่มการอนุรักษ์วัฒนธรรม มีกลุ่มอาชีพทั้งหมด ๑๓๔ กลุ่ม ทั่วประเทศ สมาชิกประมาณ ๓,๓๔๒ คน เช่น กลุ่มเครื่องเงินบ้านเขาวัง นครศรีธรรมราช ตำบลหินนอก อำเภอร่อนพิบูลย์ เป็นกลุ่มที่มีการเชื่อมโยงการปูพื้นฐานงานอาชีพ พึ่งพากันในปี ๒๕๕๔ สมาชิกศิษย์เก่าสมาชิกบ้าน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านเขาวัง ส่วนมากเป็นชาวบ้านช่วยฝึกในเรื่องเครื่องเงิน ถุงเงิน วิทยาลัยศิลปะหัตกรรมนครศรีธรรมราช ช่วยฝึก และร้านธงฟ้ามาช่วยเรื่องต้นทุน เครื่องจักร เครื่องมือ วัตถุดิบ แล้วก็รับซื้อ ใช้พื้นที่ในโรงเรียน มีอาคารที่สร้างในโรงเรียนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนายาวสามัคคี ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการปลูกพืชสมุนไพร ทำแชมพู ครีมนวด ครีมขัดผิว กลุ่มทอผ้า บ้านนาดี ตำบลโพธิศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร เช่น กลุ่มถักทอผ้า กลุ่มทอผ้า ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอ แม่สอด เป็นพวกชนเผ่ากะเหรี่ยง การทอผ้าจากสีธรรมชาติพัฒนาจนกระทั่งสีสดใสเหมือนสีเคมี แล้วก็มาแปรรูปเพิ่มมูลค่า การส่งเสริมแปรรูปพริกกะเหรี่ยงในรูปแบบพริกอบแห้ง บรรจุกล่องพลาสติก และขวดแก้ว แล้วมาขายที่ร้านธงฟ้าสาขาต่าง ๆ การประกอบวิชาชีพส่วนมากจะขาดผู้มีความชำนาญที่จะมาสอนได้ ยกตัวอย่าง บางคนที่ประสบความสำเร็จ เช่น นายรุ่งทวี ธนันญา ดีไร่ ซึ่งเป็นนักเรียนในสังกัดโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จากจังหวัดสระแก้ว เข้ามาเรียนต่อมัธยมศึกษาสงเคราะห์ จันทบุรี ต่อสายอาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ คณะบัญชี อาชีวศึกษา พิษณุโลก ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี แม่โจ้ เชียงใหม่ ก็มาทำงานให้ที่โครงการพักหนึ่ง เวลานี้ไปทำงานที่บริษัท เป็นเจ้าของกิจการขนส่งสินค้าได้รับทำบัญชีอิสระ ส่วนคนต่อไปนั้น เป็นนักเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๓ จังหวัดเชียงราย เจ้าของร้านอุปกรณ์การก่อสร้างและเป็นเจ้าของร้านกาแฟระยอง เป็นคนที่มีรายได้ดี และช่วยเหลือเกื้อกูลคนอื่นด้วย วสัน เป็นอาจารย์ ครู คศ. ๑ สอนช่างอิเล็กทรอนิกส์ เรียนวิทยาลัยการอาชีพ และเรียนมัธยมนครศรีธรรมราช เข้าสายอาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เทคนิค พัทลุง ต่อสาขาอิเล็กทรอนิกส์ทั่วไป คุรุศาสตร์อุตสาหกรรมที่พระจอมเกล้าธนบุรี รับราชการเป็นครู ศิริรัตน์ เป็นคนที่มีความรู้ ความคิดในเรื่องของการเพาะปลูก เป็นเจ้าของกิจการไร่เองและทำงานอิสระรับทำงานต่าง ๆ หลายอย่าง งานวิจัย เขาติดต่อกับเพื่อน ๆ นักเรียนทุนด้วยกัน แลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์พืช ให้น้องสอนเป็นครู ครูป่าไม้ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ป่าไม้

สิ่งสำคัญของหลักวิชาชีพคือ หาผู้ร่วมงานเป็นบริษัทเป็นโรงงานต่าง ๆ ว่าทำอะไรกันบ้าง และช่วยเหลือให้นักเรียนดูงาน ไปฝึกงาน พอใจก็รับนักเรียนเป็นพนักงานถาวร บริษัทฯ ก็ทำประสบความสำเร็จ จ้างให้นักเรียนไปทำงานต่าง ๆ ทั้งบริษัทไทยและบริษัทต่างประเทศหลาย ๆ บริษัทก็ประสบความสำเร็จ เป็นการศึกษาประเภทที่เรียกว่า “ทวิภาคี”

****